

UDŽBENIK ZA PROJEKTI MENADŽEMENT U GRADITELJSTVU

Obogaćen deficitarni dio graditeljske struke

PRIPREMIO:
Branko Nadilo

Recenzenti tvrde da je knjiga vrijedan doprinos razvoju teorije i prakse upravljanja projektima u Hrvatskoj, da je napisana na svjetskoj znanstvenoj i stručnoj razini te da obogaćuje graditeljsku struku i ukupnu tehničku literaturu na hrvatskom jeziku

Naslov: Projektni menadžment u graditeljstvu. Autori: dr. sc. Mladen Bandić i dr. sc. Mirko Orešković. Urednica: Anita Šikić. Nakladnici: Hrvatska sveučilišna naklada i Tehničko veleučilište u Zagrebu. Niz: Udžbenici Tehničkog veleučilišta u Zagrebu. Za nakladnike: Anita Šikić i dr. sc. Slavica Čosović Bajić. Recenzenti: prof. dr. sc. Mladen Radujković, dr. sc. Vladimir Skendrović i prof. dr. sc. Ivica Završki. Lektor: Ivan Martinić. Grafička urednica: Sanja Babić. Likovna oprema: Dubravka Zglavnik Horvat. Fotografija na ovitku: Miljenko Bernfest. Tisak: Tiskara Zelina d.d., Sveti Ivan Zelina. Uvez: meki. Format: B5 (17 x 24 cm). Opseg: 356 str. (21 tablica i shema te 57 slika i crteža). Uvez: meki. Cijena: 175 kuna. Zagreb, 2015.

Udžbenik *Projektni menadžment u graditeljstvu*, koji su napisali autori sa širokim znanjem i dugogodišnjim iskustvom, a odobrilo Stručno vijeće Tehničkog veleučilišta u Zagrebu (19. veljače 2015.), originalno je i vrijedno djelo koje znatno obogaćuje taj deficitarni dio graditeljske struke. To je uostalom jednoglasno stajalište recenzenata koji ujedno hvale cjelovitost i preglednost te nastojanje da se vrlo složena materija izloži detaljno, prihvatljivo i razumljivo.

I zaista se napor autora dr. sc. Mladena Bandića i dr. sc. Mirka Oreškovića da sadržaj bude jednostavan i pristupačan, a istodobno visokostručan, osjeća već pri prvom uzimanju u ruke te grafički lijepo i decentno uređene publikacije. Taj se napor osjeća već i u uvodu gdje se temeljito obrazlaže sve što je u vezi s pro-

jektom, a ističu da se od polovine 20. st. tako naziva jedinstveni pothvat usmjeren prema nekome cilju, s ograničenim trajanjem, ali uz sudjelovanje više organizacija, skupina i pojedinaca te uporabu ograničenih resursa. Istodobno se tvrdi kako graditeljski projekti u posljednjih nekoliko desetljeća postaju sve zahtjevniji i složeniji, sa sve više sudionika u

planiranju i provedbi, što zahtijeva uvođenje i primjenu složenih struktura i metoda menadžmenta. U uvodu se još razmatraju različiti pristupi definiranju projekta, potom trajanje i faze graditeljskih projekata, ali govori se i o iznesenom sadržaju koji je ponajprije posljedica želje autora da čitatelja postupno uvodi u upravljanje projektom.

Na kraju se uvodnog izlaganja piše i o svrsi knjige koja je, kako kažu autori, nastajala desetak godina, a u tom su se vremenu u teoriji upravljanja, osobito u graditeljskim projektima u svijetu pojavila različita

gledišta i o važnosti upravljanja, ali i podizanju njezina podcijenjenog dostojanstva. Naime, i u nas se potreba za upravljanjem projektom najčešće svodi samo na imenovanje osobe za vođenje, obično više hijerarhijske razine. Iako su svjesni toga da gotovo nitko ništa ne čita, autori su stručnoj javnosti nastojali ponuditi knjigu koja o upravljanju projektima govori osobno, čak ponekad i konfliktno. Izbjegavali su se skrivati iza općih formulacija i trudili se sažeto i jasno prenijeti stajališta iz vlastitog iskustva ili iz drugih izvora s kojima se ponekad nisu slagali.

U prvome poglavlju razmatra se projekt i njegovo okruženje. Ponuđene su broj-

ne definicije projekta iz svjetske stručne literature, autori su čak ponudili i posebno istaknuli i jednu vlastitu prema kojoj je projekt ideja i skup ideja o ostvarivanju ideje. Iako priznaju da ta definicija djeluje apstraktno, a istodobno i triput varira istu riječ "ideja" (što nisu naveli), ipak se nije teško složiti s autorima da je ona ujedno vrlo razumljiva te plod istraživanja i variranja postojećih definicija. Analizirani su i privatni, javni i javno-privatni projekti. U nastavku je razmotrena dinamika odnosa na projektu, njegov tijek, svrha i cilj te okruženje.

Drugo je poglavlje posvećeno povijesnom razvoju projektnog mišljenja, od početaka graditeljstva koje uključuje i gradnju piramida, ali i drevnu graditeljsku regulativu, do razvoja projektnog menadžmenta, njegove standardizacije i profesionalizacije, ali i graditeljskoga projektnog menadžmenta. Treće poglavlje razmatra oblikovanje projektne ideje, povoljne prilike i rizike, ali i oblikovanje projektne ideje kroz igru i učenje, njihovu valorizaciju, procjenu parametara vrijednosti projekta te oblikovanje takve ideje u projektno organiziranoj tvrtki.

U četvrtom se poglavlju razmatra razlika između graditeljskog i građevinskog projekta, za što autori tvrde da je ne uočavaju samo ljudi izvan graditeljske struke već i mnogi sudionici graditeljskih projekata. Krenuli su od definicije graditeljskog projekta, koji se može zamijeniti pojmom izgradnje, a tvrde da je to dio investicijskog pothvata ili gospodarskog programa s kojim se planiraju ostvariti prostorni i proizvodni uvjeti potrebni za ostvarenje zacrtanog cilja u vijeku trajanja projekta. Građevinski se projekt može podijeliti u dvije razine – investitorsku koju nazivaju građenje i izvođačku koju nazivaju izvođenje. Građenje je pothvat kojim se izgradnjom očekivane građevi-

ne želi ostvariti očekivanje investitora, a izvođenje kao građevinski projekt izvođača jest planiranje izvođenja radova u zahtijevanome, prihvaćenome i ponuđenome vremenu. Iako jedan od recenzentata tvrdi da o tome stručnjaci mogu imati drugačija mišljenja, ujedno smatra da to ne umanjuje njihova stajališta. Pritom dodaje kako, nažalost, ne postoji standardni i usvojeni posebni rječnik u upravljanju projektima, pa je stoga knjiga pravi put prema tome.

U petom se poglavlju razrađuje organizacija projektno usmjerene tvrtke, a pritom se posebno obrazlažu organizacijski modeli djelovanja, osnovni oblici organizacije, projektni uredi te modeli i procesi provedbe projekata sa svim njihovim nedostacima i prednostima. Sljedeće je šesto poglavlje najopsežnije i čini gotovo polovinu sadržaja knjige, što je i razumljivo jer je upravljanje projektom i glavna tema knjige. Polazi se od činjenice da je u tome sustavu upravljanja posebno važno kako je i na koji način utemeljen i formaliziran proces donošenja odluka. Usko je povezan s poznavanjem rizika projekta te odgovarajućim planiranjem, kontrolom i praćenjem. U nastavku su detaljno razrađene funkcije upravljanja projektom s gledišta neovisnog funkcioniranja i međusobnog odnosa. Prikazan je i način upravljanja projektom koji je zasnovan na primjeni projektnih procedura te način funkcioniranja informacijskoga kanala u njemu. Pri kraju se poglavlja raspravlja o rezultatu projekta, no s posebnim osvrtom na njegovo korištenje. Sedmo, ujedno i posljednje poglavlje posvećeno je informatičkoj tehnologiji kao nezaobilaznome alatu u provedbi projekta.

Pri kraju pridodan je poseban rječnik pojmova projektnog menadžmenta u graditeljstvu s gotovo 150 pojmova detaljno obrazloženih na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku. Potom je citirana op-

sežna i primjerena suvremena stručna literatura koja obuhvaća 149 naslova, dakle sve ono najvažnije što je dosad u nas i u svijetu napisano o tome problemu. To svakome zainteresiranom čitatelju omogućuje da potraži mogući izvor koji će dodatno proširiti njegovo znanje.

Može se slobodno zaključiti da će knjiga biti prvorazredan priručnik za nastavnike i studente na području organizacije i menadžmenta, ali i da će s obzirom na tematiku i kvalitetu sadržaja biti zanimljiva i svim ostalim čitateljima graditeljske struke, posebno onima koji se u praksi susreću s procesima planiranja i izvođenja projekata. Dakle, korisna je i početnicima iiskusnim praktičarima, jer korisnici iz svake od tih kategorija mogu dobiti odgovor na brojna pitanja i poticaj za uspješniji rad.

Za kraj smo izdvojili neka stajališta recenzentata koja su zaista vrlo pohvalna. Tako prof. dr. sc. Mladen Radujković tvrdi da "knjiga predstavlja vrijedan doprinos razvoju teorije i prakse upravljanja projektima u Hrvatskoj". Dr. sc. Vladimir Skendrović ističe da i u nas i u svijetu projekte uglavnom vode stručnjaci koji su isključivo tehnički obrazovani, a sam je u dugogodišnjem radu na projektima shvatio da mu to nije bilo dovoljno za uspješno vođenje projekata. Posebno se to odnosi na smislenu komunikaciju sa stručnjacima drugih struka poput pravnika, ekonomista, ekologa i drugih članova projektnog tima. Stoga tvrdi da je "knjiga napisana na svjetskoj znanstvenoj i stručnoj razini" i u nastavku dodaje da će biti "nezaobilazna literatura svih onih koji se na bilo koji način bave predmetnom problematikom". Slično govori i prof. dr. sc. Ivica Završki koji tvrdi da "knjiga *Projektni menadžment u graditeljstvu* predstavlja originalno i vrijedno djelo koje značajno obogaćuje literaturu graditeljske struke te ukupnu tehničku literaturu na hrvatskom jeziku".